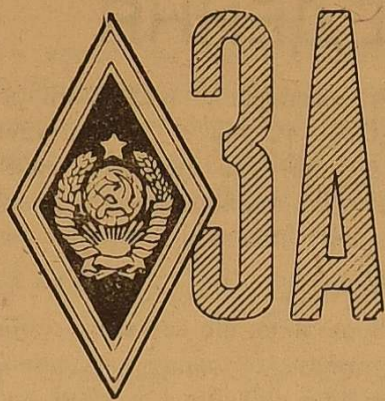

ЧИТАЙТЕ В ЦЬОМУ
НОМЕРІ:

- ВІСТІ З СЕСІЇ — 1 стор.
- ПРО ВИВЧЕННЯ КЛАСИЧНОЇ ПРАЦІ—2 стор.
- ПРО СПЕЦСЕМІНАРИ І СПЕЦКУРСИ—2 стор.
- ДО ІСТОРІЇ ОДУ — 3 стор.
- КЛУБ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДІЄ — 4 стор.

наукобі
КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 17 (753).

П'ятниця, 31 травня 1963 р.

Ціна 2 коп.

КРОКУЄ ЛІТНЯ СЕСІЯ

Найважливіший обов'язок

Літня сесія фактично уже розпочалася. Це важливе випробування для студентів хімфаку.

Ми не забули неприємних для нас результатів зимової сесії. Багатьох затятих боржників і ледарів відчислено з університету. Це суворий урок тим, хто легковажно ставиться до навчання.

У нас є чимало студентів, які приходять на сесію впевнено, з міцними знаннями. Вони беруть участь у громадській роботі, в самодіяльності, в наукових гуртках і добре вчаться. Їм буде про що розказати, пригадуючи студентські

роки, кращі роки життя. Це такі студенти, як Л. Білоус, І. Тиглова, Л. Дашук, С. Козляніна, Т. Бутова, Т. Шпак, С. Соболева. Їм не страшні екзамени. Вони підуть на екзамени з спокійною душею.

Однак комсомольським групам слід взяти під контроль тих, хто вчиться слабенько, допомогти кожному із них, примусити працювати їх, якщо потрібно. Це наше головне завдання. Докласти всіх зусиль для успішного складання сесії — обов'язок кожного студента, особливо комсомольця.

Доц. О. В. БОГАТСЬКИЙ.

Закінчується навчальний рік

Наш факультет готується до чергового випуску спеціалістів-хіміків. Уже відбувся розподіл студентів. Наші випускники підуть працювати в лабораторії підприємств і науково-дослідних установ, до середніх учбових закладів.

Нинішній випуск — це 28 випуск факультету. Сотні молодих спеціалістів-хіміків одержали у нас за ці роки путівки в життя, в праці беруть честь факультету.

Наші випускники, озброєні глибокими знаннями в галузі спеціальних і соціально-економічних наук, віддадуть всі свої сили і знання справі побудови комунізму в нашій країні.

І. І. БУРШТЕЙН,
секретар партбюро хімфаку.

Іноземною
МОВОЮ

Захист дипломних робіт іноземною мовою став на біологічному факультеті уже традиційним. 24 травня студентка Т. Єрьоменко протягом 20 хвилин викладала англійською мовою тези і резюме своєї дипломної роботи на тему «Водорості Одеського Чорноморського узбережжя».

Члени Державної екзаменаційної комісії професор Р. Й. Файтельберг, професор О. Р. Прендель ставили цікаві запитання англійською мовою. Дипломантка вичерпно відповіла на всі питання.

В успіху дипломантки є й заслуга старшого викладача кафедри іноземних мов Б. Д. Авербух, яка надала студентці кваліфіковану допомогу.

Захист дипломних робіт іноземними мовами повинен стати традицією і на інших факультетах.

В. ГОЛОДЕЦЬКИЙ.

ПО-НОВОМУ

В цьому році наша 2-га група, як і всі групи нашого курсу, відчула наближення сесії значно раніше, ніж минулого року. Справа в тому, що комсорг курсу Хаїс та академсектор Філоненко, очевидно, врахували досвід попередніх сесій, коли всі заліки та екзамени обрешувалися на нас грізним дев'ятим валом, а підготовка до екзаменів починалась лише тоді, коли з'явився розклад складання заліків та екзаменів. Звідсіля і ті далеко не блискучі сесійні результати нашого курсу.

Цього року стан речей змінився. Це пояснюється, мабуть, серйознішим ставленням студентів до навчання. На зборах, які пройшли в групах на початку травня, ми вирішили не повторювати помилок минулого року і розпочати підготовку до сесії одразу ж.

Комсорг нашої групи В. Чумаченко зробила і робить все можливе, щоб рішення це не залишилось лише на папері. Уже зараз наша група склала заліки з електротехніки, фізпрактикуму та іноземної мови. Майже всі студенти складають заліки успішно.

Наближається найвідповідальніший момент — час іспитів. Ми намагатимемося зробити все, щоб зустріти екзаменаційну сесію у всеозброєнні і вивести групу на перше місце на курсі.

Л. КАРПОВ,
студент 2 курсу фізфаку.

Захист пройшов успішно

Двадцять числа травня пройшли на філологічному факультеті «під знаком захисту дипломних робіт». Багато роботи було у дипломантів протягом року, але всі вони особливо хвилюються, коли стоять за кафедрою перед Державною екзаменаційною комісією.

Студентка О. Панченко ще на молодших курсах цікавилась питаннями літератури італійського неореалізму. 2 роки тому вона зробила цікаву доповідь з цієї теми на засіданні наукового гуртка сучасної зарубіжної літератури. Дипломна робота студентки, присвячена творчості відомого італійського письменника В. Пратоліні, є результатом кількарічного дослідження. Керівник — доцент Б. О. Шайкевич, і рецензент — доцент О. П. Ковальчук, дали високу оцінку роботі О. Панченко. У Державній екзаменаційній комісії немає заперечень, робота оцінюється найвищим балом — «відмінно».

Взагалі захист у дипломантів, які писали дипломні роботи при кафедрі російської та зарубіжної літератури, пройшов успішно. Серед тих, що одержали найвищу оцінку, студентки Жигаліна, Аліпова, Слободниченко та інші.

НАШ КОР.

ЗНОВУ СЕСІЯ

ЗНОВУ сесія! Поки що залікова, але й ця пора напружена: читаються останні лекції, проводяться останні семінари, складаються заліки. І все це саме в той час, коли світить сонце і блакитне море вабить юність на свої золоті пляжі... Так, не легко!

Як же йдуть зараз справи у істориків? Завітаємо до них... Ми на другому курсі. Підходимо до редактора курсової стінки Віктора Антонова і засипаємо його питаннями. Він лаконічно відповідає, що другокурсники вже склали заліки з спецкурсів, з історії СРСР і ось складають залік з історії середніх віків доцентів Ірині Володимирівні Зав'язлової. Порадували своїми знаннями студенти К. Жеков, Віктор Бачило, В. Матковський та ін.

У коридорі зупиняємо Сергія Григорову і цікавимося успіхами четвертокурсників.

— Заліки ще не складали, а ось курсові вже захистили, — відповідає комсорг курсу. — Всі 20 студентів — на «відмінно». 100 процентів!

Першокурсники сьогодні складають свій останній залік з латинської мови. Ми побажали їм, як ведеться, «ні пуху, ні пера» і, одержавши традиційну відповідь, попрямували на третій курс.

Профорг 3-го курсу Борис Заболотний повідомляє, що у третьокурсників залишились ще два заліки: з нової історії та з історії мистецтва. Третьокурсники успішно склали попередні 4 заліки. Особливо міцні знання у студентів І. Проценка, Т. Васько, А. Конушкіної та інших.

Отже, закінчуються останні заліки. Попереду — екзамени.

Рейдова бригада «ЗНК».

ХІМІЧНА ОЛІМПІАДА

НЕЩОДАВНО на хімічному факультеті ОДУ разом із Одеським обласним відділом народної освіти (промисловим і сільським), товариством по поширенню політичних та наукових знань та обласним відділом Всесоюзного хімічного товариства ім. Д. І. Менделєєва була проведена 17 хімічна олімпіада школярів.

Олімпіада проходила в 2 тури. Перший тур проводився по школах вчителями шкіл по розроблених в університеті завданнях і в олімпіаді могли взяти участь всі учні 8—11 класів. Переможці в першому турі були допущені до участі в другому, який проводився 21 квітня в університеті. Учасникам олімпіади було запропоновано 5 задач. Всього в олімпіаді взяли участь 356 чоловік. Комісія відзначає, що порівняно з минулим роком загальний рівень підготовки з хімії значно зріс. Так, із 108 восьмикласників 12 робіт оцінено 25 балами і 12—24, взагалі кращими визначено 28 робіт, що становить 26 проц. усіх представ-

лених робіт. А в 1962 році із 120 учасників олімпіади по 8-х класах кращими роботами були визнані 22, що становить 18 проц.

По 9-х класах брало участь в олімпіаді 1963 року 103 учні. Кращою роботою визнана одна, вона оцінена в 25 балів (О. Жестокова, Вилково), 2 роботи оцінені в 23 бали. Хорошими визнано 7 робіт (21—22 бали).

Порівняно з 1962 роком, учні значно правильніше і повніше пояснюють властивості елементів та їх сполук залежно від місця в таблиці елементів Д. І. Менделєєва. Однак майже половина дев'ятикласників не зуміли правильно обгрунтувати властивості ряду гідратів окислів, виходячи із положення відповідних металів у періодичній системі. Погано розв'язувались задачі, зв'язані з розрахунками процентної концентрації розчинів і застосуванням закону Авогадро.

По 10 класах брало участь в

олімпіаді 65 чоловік. Жоден з них не набрав 25 і 24 балів. Одна робота оцінена в 23 бали (М. Прудян з Вилкова) і 2 роботи — в 22 бали (Єрьоменко, школа № 3, і Філатов, школа № 47). Це свідчить про погану підготовку учнів з хімії. З 11-класників взяли участь в олімпіаді 75 чоловік. Із них 25 балами оцінена робота А. Чижевського (школа № 47), 2 роботи набрали по 23 бали.

Учні 11 класів переважно мають міцні знання з хімії, не сумніваються в валентності, підбірні коефіцієнтів, вміють розв'язувати задачі з допомогою формул і рівнянь, але не можуть пояснити зміни властивостей елементів по групах і періодах з точки зору будови атома, не засвоїли суті періодичності в зміні властивостей елементів. Крім того, у багатьох спостерігається за хімічними формулами відсутність конкретних уявлень про речовини, невміння пов'язати рівняння хіміч-

них реакцій з реально протікаючими в природі процесами. Учні записували рівняння таких «процесів», які ніколи не здійснюються в природі.

Так із 75 учасників олімпіади на питання, як, використовуючи залізо, сірку, воду і повітря, одержати ряд окислів, основ і солей, лише 3 відповіли повністю і з правильною оцінкою в 5 балів, 4 відповіди оцінені 4 балами. Зазначені недоліки особливо характерні для учнів районів області.

Комісія рекомендує результати олімпіади обговорити на районних засіданнях вчителів хімії (серпневі наради), а також на міських методичних нарадах вчителів. Слід звернути особливу увагу вчителів на якість підготовки учнів з хімії і на залучення всіх шкіл міста і області до участі в олімпіаді 1964 року.

Доц. Р. М. ДРАНИЦЬКА,
асист. Н. Т. ПРЕСНЯК,
члени комісії по проведенню
олімпіади 1963 р.

ЕНТУЗІАСТ СВОЄЇ СПРАВИ

БАТЬКІВЩИНОЮ начертальної геометрії вважається Франція, оскільки перша праця з цього предмета належить перу відомого французького геометра Гаспара Монжа (1746—1818).

В Росії начертальна геометрія як наука стала французькою мовою викладатися з 1810 року в Петербурзькому інституті корпусу інженерів шляхів сполучень. Випускник цього інституту Я. О. Севаст'янов вперше почав читати її російською мовою, переклавши курс Монжа, а в 1921 році з'явився перша його російська оригінальна праця: «Основи начертальної геометрії».

Серед авторів книг з начертальної геометрії з'являється все більше російських імен: Х. Редер, І. І. Сомов, М. І. Макаров, В. І. Курдюмов та ін.

До відкриття Новоросійського університету начертальна геометрія була уже в числі дисциплін, які читалися в Петербурзькому та Московському університетах. Тому до урочистого відкриття Новоросійського університету із Харкова було запрошено приват-доцента В. П. Алексеєва, який читав курс начертальної геометрії на фізико-математичному факультеті лише один рік, а потім знову повернувся до Харківського університету. Серед студентів, які слухали В. П. Алексеєва, був і В. М. Лігін.

В 1869 році В. М. Лігін закінчив університет зі званням кандидата математичних наук і одержав золоту медаль за твір «Про притягання еліпсоїдів». За направленням університету він провів один рік в Цюрихській політехнічній школі, де вивчав практичну механіку під керівництвом Цейнера. В 1870 р. він склав екзамен на ступінь магістра прикладної математики і був обраний доцентом на кафедрі механіки.

В 1871 році університет знову командує його за кордон на 2 роки для дальших занять з механіки. В 1872 році В. М. Лігін захистив у Новоросійському університеті дисертацію на ступінь магістра на тему «Геометрична теорія абсолютного руху незмінної системи» і знову поїхав за кордон. А в 1874 році, повернувшись з-за кордону, він захистив у Харківському університеті дисертацію

на ступінь доктора на тему «Узагальнення деяких властивостей руху систем».

В березні 1874 року він обраний екстра-ординарним професором

книги професора лісної академії в Маріабрунні Шлезінгера «Метод викладання начертальної геометрії в реальних училищах». В передмові до цього видання Вале-

В. М. Лігін постійно виконував великі громадські доручення. Довгий час він був помічником попечителя Одеського університету і деканом фізико-математичного

Останні роки життя В. М. Лігін провів у Варшаві, як попечитель Варшавського університету. Але, навіть перебуваючи у Варшаві, він постійно підтримував зв'язок з кафедрою, з своїми учнями.

Помер В. М. Лігін у Франції в м. Гієрі 6 січня 1900 року, але пам'ять про нього живе в стінах нашого університету.

Доц. В. А. АЛЕКСЕЄВА.

З історії рідного університету

механіки в Новоросійському університеті.

Оскільки фахівців з начертальної геометрії в Росії було дуже мало, то з 1866 по 1874 рік її в Новоросійському університеті не читали. І лише в 1874—75 навчальному році за дорученням Ради університету цю місію взяв на себе В. М. Лігін.

Будучи професором прикладної механіки, В. М. Лігін читав такі курси: кінематику з теорією механізмів, гідравліку, механічну теорію тепла з теорією парових машин, елементарну механіку, начертальну математику. Крім того, він завідував кабінетом практичної механіки, більшість приладів якого були зібрані його руками. Спочатку проф. В. М. Лігін читав лише лекції з начертальної геометрії, а через 2 роки, за його наполяганням, були введені і практичні заняття з розв'язуванням задач. Він вів їх сам, оскільки це була справа ще нова і незнайома. Популярність його лекцій росла. Слухати лекції професора Лігіна приходили студенти юридичного та медичного факультетів.

Працюючи з студентами, В. М. Лігін бачив, що їх підготовка дуже слабка. Тому він вжив ряд заходів для поліпшення графічної підготовки випускників гімназій та реальних училищ. Він направив в Міністерство народної освіти не одне прохання, перш ніж в середніх навчальних закладах були введені в програму елементарні основи начертальної геометрії. Коли такий дозвіл було одержано, він вважав своїм найпочеснішим обов'язком забезпечити вчителів шкіл необхідною літературою. Він перекладає ряд книг німецьких, французьких вчених.

Назвемо деякі з них:

1) Переклад з німецької мови

ріан Михайлович пише: «З відкриттям реальних училищ у нас запроваджено елементарне викладання кількох предметів, які до цього часу не входили до програм середніх навчальних закладів. Серед них найбільші педагогічні труднощі об'єднати викладання начертальної геометрії. Труднощі ці різноманітні і добре відомі кожному, хто знайомий з предметом... І коли б повний метод виявився не зовсім придатним для наших умов, то все ж можна буде використати багато корисних вказівок для успішного викладання...»;

2) переклад з німецької мови книги Миколецького «Збірник задач з начертальної геометрії» (1880);

3) переклад з французької мови книги професора Паризької політехнічної школи А. Мангейма «Початкові основи начертальної геометрії» (1883).

Його хвилювало питання технічної і графічної грамотності всього навчального округу. Він сам перевірив понад 10 років підряд екзаменаційні роботи 14 реальних училищ.

Із числа кращих реалістів він організував гуртки, де створювалися умови для дальшого і глибшого розвитку здібних молодих механіків. Часто після закінчення училища вони вступали до університету.

В 1882 році В. М. Лігін був обраний головою Одеського відділу російського технічного товариства. За 15 років під його керівництвом кількість членів його зросла від 73 до 350.

Товариство проводило велику роботу по розповсюдженню технічних знань: організовувались різного роду виставки, курси ручної праці, школи десятників, фотолабораторії (що було новиною в ті часи), хімічні лабораторії, екскурсії на заводи.

В 1887 році В. М. Лігін ставив питання про викладання в Новоросійському університеті проєкційного і машинобудівного креслення. Але Міністерство народної освіти на це не пішло. Однак з 1888 р. Лігіну все-таки вдалося добитися дозволу на читання цього курсу.

факультету, головою Одеського відділення російського технічного товариства.

МІСТО, В ЯКОМУ МИ ЖИВЕМО

Екскурсія по рідному місту і розпочалася і закінчилася цікавими розповідями та історіями — цікавими для всіх, а для нас, істориків, вдвічі.

В старих і нових назвах вулиць, в історії будинків і місць, пов'язаних з життям видатних людей, ми побачили багато нового для себе. Але яким би цікавим не було минуле, нове вабить до себе.

Ось місце, про яке Маргарита Алігер писала у своїй автобіографії: «В степи ростуть скудні, в'ялікі трави: пастушья сумка, чебрець, цикорій. Степь переходить в глинисте обриву, поросліе деревицею і чертополохом, обриву спус-

каються к морю. А море не парадное, не прибранное, каменное, скалистое, — кое-где в скалах бухточки с плоскими камнями в воде, на которых можно лежать целый день, дыша солью и водорослями, следя за тем, как ходят по дну крабы и бычки...».

Але цю картину можна було бачити в 20-ті роки. А сьогодні тут побачили чудовий будинок нового аероказалу, місто-спутник Іллічівськ.

Велике спасибі тов. І. З. Голдовському за його допомогу в підготовці і організації цієї чудової екскурсії.

М. ІСАЙКО.

КУБОК—В РУКАХ ГОСПОДАРІВ

Тільки нещодавно нашим співкам і танцюристам аплодували сімферопольські студенти і моряки Севастополя, але на цьому творчі хвилювання нашої самодіяльності не закінчилися.

21 травня в театрі ім. Жовтневої революції відбувся заключний концерт колективів художньої самодіяльності Центрального району. На цьому концерті були представлені виконавці і виконавчі колективи вузів, підприємств, шкіл, які одержали високі оцінки на районному огляді. Приємно, що майже третю частину програми становили виступи колективів художньої самодіяльності університету.

Перед початком концерту були оголошені підсумки районного огляду і вручені нагороди переможцям. Урочисту частину відкрив перший секретар Центрального райкому партії В. А. Матузенко. Оплесками зустріли присутні в залі голову журі конкурсу секретаря райкому партії Є. Н. Когут. Вона оголошує результати конкур-

су. Журі конкурсу одноголосно присудило I місце на районному огляді художньої самодіяльності за 1963 рік Одеському державному університету ім. І. І. Мечникова. В. А. Матузенко вручає секретарю парткому ОДУ Л. Х. Калустяну перехідний приз — срібний кубок і грамоту. Друге місце зайняв медінститут, третє місце поділили водники і педін.

Серед виконавчих колективів I місце зайняв академічний хор нашого університету (керівник Г. Косинський), II місце — хор технологічного інституту, III — хор інституту зв'язку.

Серед нагороджених грамотами райкому найчастіше згадувались студенти і колективи університету: оркестр народних інструментів (керівник — А. Борисов), ансамбль бандуристів (керівник — І. Я. Шаргородський), ансамбль в'єтнамських студентів, танцювальний колектив, вокальний квінтет дівчат (філфак), вокальне тріо хлопців (фак. іноземних мов) та ін.

Грамотами райкому партії за сприяння розвитку художньої самодіяльності нагороджено ряд керівників підприємств, вузів, зокрема секретар парткому університету Л. Х. Калустян, ректор медінституту та інші.

...Отже, кубок повернувся до своїх господарів. Але огляд продовжується. З 22 по 25 травня відбувався обласний огляд-конкурс художньої самодіяльності. Чимало номерів, представлених на огляд університетом, одержали високі оцінки.

На цьому фото ви бачите, як тепло приймали нашу художню самодіяльність студенти і викладачі Сімферопольського педінституту.

ЛЮБИТЕЛЯМ ФОТОСПРАВИ

В цьому році в університеті була організована секція фотосправи. Багато зробив для організації цієї секції заст. декана фізфаку В. В. Міхо. Знайшлося одразу ж чимало фанатів художньої фотографії, які з задоволенням займаються в секції.

Керує секцією фотограф В. А. Шишин. Більшість секції складається з студентів фізфаку. На засіданнях секції ми знайомимся з роботами провідних радянських та зарубіжних фотомайстрів, вчимося бачити навколо себе цікаве і захоплююче. Нам здається, що кожному було б цікаво і корисно знати те, що ми взнаємо на кожному занятті секції.

В даний час в роботі секції зустрічається ряд труднощів, пов'язаних з становленням і ростом секції, з витратами на фотоматеріали та обладнання. Але ми сподіваємося, що в цьому нам допоможе керівництво університету.

На закінчення нам хочеться сказати: «Якщо ви любите фотографувати і хочете розвинути свій художній смак, розширити свої знання про фотомистецтво — при-

ходьте до нас. Двері 59-аудиторії завжди будуть для вас відкриті!».

О. ГАЛЮГА,
О. КУЗНЕЦОВ,
студенти фізфаку.

